

7/1441
G.K. 49

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 890
Konu : Çanakkale Milletvekili
Bülent ÖZ'ün
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2016
19 Şubat 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14/01/2016 tarihli ve 43452547-120.07-13327 sayılı yazınız

Çanakkale Milletvekili Sayın Bülent ÖZ'ün; Çanakkale'de bulunan Kocabaş Çayı'nda yaşanan kirliliğe ve bu konudaki çeşitli iddialara ilişkin, Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu 7/1441 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilginizi ve gereğini arz ederim.

Fatma Güldemet SARI
Bakan

EK:

Cevap Yazısı (3 Sayfa)

ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ
SAYIN BÜLENT ÖZ'ÜN
TBMM 7/1441 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Çan Etili köyü kenarından geçerek Kocabaş çayına dökülen Küçük Çay, Katran deresinden gelen kırmızı renkli su ile birleşiyor. Kocabaş çayında yaşayan turna, sarıkanat ve sazan balıklarının ölümüne yol açan bu kırmızı renkli suların Küçük Çay'dan köpürerek akması bölgedeki köylülerin sağlıklı yaşam koşullarının tehdit altında olduğuna işaret etmektedir ve bu durum bölge köylüsünün tedirgin olmasına neden olmaktadır. Kırmızı renkli akan bu suların içme suyu kuyularına karışacağı endişesi ise güncelliğini korumaktadır. Buna ilişkin olarak;

1. Çan havzasında terk edilmiş maden sahalarındaki atıkların su kaynaklarına, bölgedeki asit göllerinin akarsulara etkileri ile ilgili olarak bakanlığınızın herhangi araştırması bulunmakta mıdır? Terk edilmiş maden sahalarında biriken sulara alüminyum, demir, mangan ve nikel gibi toksik maddelerin normal değerlerin çok üstünde olduğu, havzada yer alan asit maden göllerinin yüzey sularına karışımı/deşarjı sonucunda balık ölümlerinin gerçekleştiği yönündeki iddialar hakkında bakanlığınızca yürütülen bir çalışma bulunmakta mıdır?
2. Kocabaş çayında neredeyse her yıl tekrar eden balık ölümlerine, neyin neden olduğuna ilişkin bir araştırma yapılmış mıdır? Bölgede ikamet eden köylülerimiz kömür ocaklarındaki asitli sularındeşarj izinleri olmaksızın, yasalara aykırı olarak Kocabaş çayınadeşarj edildiğini iddia etmektedirler. Çanakkale Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü bahsi geçen konuyla ilgili olarak bu iddiaları yerinde inceleyerek gerekli tespitleri yapmışlar mıdır? Şayet bölgede gerekli araştırma ve incelemeler yapılmadı ise bu çevre kirliliğinin önlenmesi için il müdürlüğü neyi beklemektedir? Çeşitli basın yayın organlarında bu konuyla ilgili olarak yer alan haberler Bakanlığınıza bağlı müdürlüklerde ihbar niteliği taşıyarak kıymetlendirilmemekte midir?
3. Çanakkale Çevre ve Orman İl Müdürlüğü 26.09.2007 tarihinde vatandaşların şikâyeti ve ilçe Jandarma komutanlığının konuya ilişkin o tarihte tuttukları tutanaklara istinaden bir inceleme yapıyor ve kirliliğe neden olan işletmeye o dönem 25.000 ton atık karşılığı 25.872 TL idari para cezası uyguluyor. Çanakkale Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünün Çanakkale'de çevreyi kirleten işletmelere ilişkin yaptığı denetimler ve bu denetimlerde çevreyi kirlettiği tespit edilen işletmelere yönelik idari yaptırımları neler olmuştur?
4. Kaz dağlarından doğarak Büyükpaşa Köyü, Küçükpaşa, Hurma köyleri ile Çan ve Biga ilçelerinden geçerek, Karabiga beldesinden Marmara denizine dökülen Kocabaş Çayı çevresindeki köylerin çay yatağı kenarında içme suyu kuyularının bulunduğu ve tarım alanlarının sulamasında bu suyun kullanıldığı, çay yatağında yaz aylarında büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarının otlatıldığı ve sulandığı bilinmektedir. Bu köylerin içme suyu kuyularına atık suların karışıp karışmadığının tespiti için bir çalışma yapılmış mıdır? Şayet yapılmadı ise yapılması için bir talimatınız olacak mı?

CEVAP:

1. Kömür çıkarılan bölgelerde daha önce çalışılmış çukur alanlar zamanla yağmur suyu ve taban suyu ile dolmuşlar ve yapay göletler haline gelmişlerdir. Ancak toprağın özelliğinde bulunan mineraller suya geçmekte ve suyun asit karaktere renginin dönüşmesine neden olmaktadır. Bölgede bu şekilde oluşmuş-irili ufaklı 5-6 adet alan bulunmaktadır. Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamında suyun bu özellikleri ile herhangi bir şekilde doğaya deşarj edilmesi mümkün değildir.

Madencilik Faaliyetleri İle Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği" nin 9'uncu maddesinin dördüncü bendinde belirtilen "Doğaya yeniden kazandırma çalışması yapılacak alanın; orman sayılan alan olması halinde Orman Genel Müdürlüğü, tarım veya mera alanı olması halinde Tarım ve Köy işleri Bakanlığı, bu alanların dışındaki sahalarda ilgili il çevre ve orman müdürlüğü söz konusu sahaların izleme ve denetiminden sorumludur." hükmü bulunmaktadır.

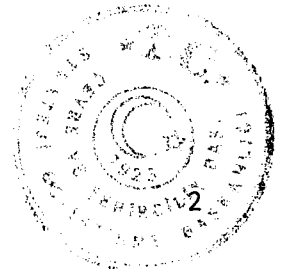
Maden sahasının bulunduğu alanın rehabilitasyon sorumlusu Balıkesir Orman Bölge Müdürlüğü (12.10.2015 tarihinden itibaren Çanakkale Orman Bölge Müdürlüğü) dür.

2. Bölgede faaliyet gösteren kömür ocağına Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü denetim personelleri tarafından 14.11.2013 tarihinde yerinde inceleme ve denetimler gerçekleştirilmiş olup, kömür ocağındaki atık suyun Katran Dereye deşarj edildiği görülmüş, atık sudan numune alınarak analizi yaptırılmıştır.

Atıksu analiz raporunda yapılan incelemeler sonucunda, Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği kapsamında standartların üstünde olduğu tespit edilerek, çevre kirliliğine neden olduğu için işletmeye 40.636 TL idari para cezası uygulanmıştır. Konu ile ilgili olarak Çan Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur.

Ayrıca; Çanakkale ili, Çan İlçesi Etili Köyü adresinde, medyaya da yansıyan balık ölümleri nedeni ile Çanakkale Valiliği nezdinde oluşturulan komisyon marifeti ile 12/05/2015 tarihinde İ.R. 17517 ruhsat numaralı kömür ocağında yapılan denetimler sonucu; İşletmenin standartlara uygun olmayan atıksuları alıcı ortama verildiğinin tespit edilmesinden dolayı; 2872 Sayılı Çevre Kanunu kapsamında 22/10/2015 tarih ve 8185 sayılı yazımız ile 93.002 TL İdari Para Cezası uygulanmış ve çevre kirliliğine sebep olabilecek durumların ortadan kaldırıldığına dair iyileştirmelerin tespitine kadar ilgili kömür ocağının faaliyetinin durdurulmasına karar verilmiş ve bu karar 22/10/2015 tarihli yazımızla tebliğ edilmiştir. Faaliyetin durdurulması amacıyla 19/11/2015 tarih ve 8866 sayılı yazımız ile Çan İlçe Jandarma Komutanlığına gereği için bilgi verilmiştir.

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüze 23/11/2015 tarihinde sunulan Kömür İşletmesi Sızıntı Sularının Nötralizasyon Yöntemi ile Rehabilitasyonu Projesi kapsamında; faaliyet durdurma kararı gerekli çalışmaların yapılması için 25/11/2015 tarih ve E.9036 sayılı olur iptal edilmiş ve 04/12/2015 tarihli yazımız ile rehabilite işlemlerinin gerçekleştirilmesi için kömür üretimi yapılmaması şartı ile ocağın açılması hususunda Çan İlçe Jandarma Komutanlığına bilgi verilmiştir.

Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'ne sunulan 11.12.2015 tarih ve 2015/13206 sayılı yazı ile sahadaki rehabilitasyon işlemlerinin bittiği bildirilerek inceleme yapılması talep edilmiştir. Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından 11.12.2015 tarihinde bölgede yapılan incelemede rehabilitasyon projesinde belirtilen hususların gerçekleştirildiği tespit edilerek sahada faaliyete izin verilmiştir.

Kömür ocağının faaliyetine izin verilmesinin ardından aynı bölgede Katran Dere ve Kocabaş Çayında kirlilik olduğu ve balık ölümlerinin gözlemlenmesinin ardından 18.12.2015 tarihinde Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü denetim personelleri tarafından sahada denetimler gerçekleştirilmiş, daha önce kapatılan eski ocak sahası üzerinden katran dereye akan sudan numune alınmış ve suyun çevre kirliliğine sebebiyet verdiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda; 24.12.2015 tarih ve E.10015 sayılı olur ile 2872 sayılı Çevre Kanununun 15. Maddesi kapsamında kömür ocağının faaliyetinin süresiz olarak durdurulmasına karar verilmiş olup, Çan İlçe Jandarma Komutanlığı'na gereği için bilgi verilmiştir.

3. Çevre kirliliğini önlemek amacıyla Bakanlığımız ve İl Müdürlüklerimiz tarafından tesis ve faaliyetler sürekli izlenmekte ve denetlenmektedir. Bakanlığımız merkez teşkilatı ve Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü denetim personelleri tarafından Çanakkale İlinde 2013 yılında toplam 404 denetim yapılmış olup, Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren ve kirliliğe sebebiyet veren işletmelere 753.559 TL idari para cezası uygulanmış ve 1 tesisin faaliyeti durdurulmuştur. 2014 yılında 469 denetim gerçekleştirilmiş ve Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren ve kirliliğe sebebiyet veren işletmelere 911.474 TL idari para cezası uygulanmış ve 2 tesisin faaliyeti durdurulmuştur. 2015 yılında ise 472 denetim gerçekleştirilmiş ve Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren ve kirliliğe sebebiyet veren işletmelere 1.444.323 TL idari para cezası uygulanmıştır.
4. Bölgede bulunan köylerin içme suyu kuyularının kontrolleri Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından takip edilmekte olup kuyularda kirlenme olduğuna veya atıksıların karıştığına dair tarafımıza ulaşan bilgi bulunmamaktadır.

